

Vega kommune

BUDSJETT 2023 ØKONOMIPLAN 2023-2026

Politisk behandling:

Utvalg/komité:	Saksnr.	Dato
Formannskap	/21	30.11.2022
Off. ettersyn	/21	30.11.2022
Kommunestyre	/21	15.12.2022

1 Forord

Rådmannen legger med dette fram forslag til Vega kommunes årsbudsjett 2023 og økonomiplan for perioden 2023-2026 som et samlet dokument. Det fremlagte oppsett er en videreføring av oppsettet fra i fjor med budsjettering på virksomhetsområder og ansvarsområder. Hensikten med dette er å knytte gjeldende kommuneplan opp mot økonomiplan.

Årsbudsjettet er en bindende plan, mens økonomiplanen har karakter av retningsgivende for planperioden – i dette tilfelle fram til år 2026. Økonomiplanen er hjemlet i kommunelovens § 14-4, og planen skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Økonomiplanens periode er 4 år og skal årlig rulleres. Økonomiplan og budsjett med tilhørende kvartals-/tertrialrapporter, årsregnskap, årsmelding og kommuneplanen er de viktigste styringsdokumentene i den løpende styringen av kommunen.

Kommunestyret har vedtatt at økonomiplanen skal legges til grunn i arbeidet med budsjett og ny rullering av økonomiplan. Dette innebærer at de prioriteringer som ligger i økonomiplanen er bindende for det videre arbeidet. Årsbudsjett for 2023 er første år i økonomiplanperioden, men det er aktiviteten i årsbudsjettet for 2022 som ligger til grunn.

I budsjettforslagene er det forsøkt å forenkle budsjettframstillingen. Det er tatt utgangspunkt i de ansvarsområdene som er definert i regnskapssystemet. Disse knyttes så opp mot virksomhetsområdene som går fram av kommuneplanen. Budsjettet vedtas på virksomhetsnivå (rammeområder).

Kommunens økonomi bestemmes i hovedsak av statlige overføringer knyttet til folketall og befolkningssammensetning. Dette har gitt oss store utfordringer de senere år knyttet til å tilpasse utgiftssiden i forhold til inntektene. Av bakgrunns materialet til økonomiplan fremgår det negative befolkningsprognoser som bygger på de historiske utviklingstrekk. Her vises til utviklingstrekk under ansvarsområde barnehage og skole. Det framgår økonomiske analyser som viser et misforhold mellom inntekter og utgifter. Vega kommune må derfor iverksette flere driftsreducerende tiltak for å skape en balanse i den langsiktige økonomien. Endringer i inntektssystemet kombinert med økning i folketallet vil ikke være nok idet en både må utnytte kommunens inntektsmuligheter lokalt og eksternt, samtidig som en må fokusere på varig utgiftsreduksjon.

Analysene inneholder også en vurdering av de ressursene kommunen bruker på de ulike områdene, og ved hjelp av Kostratall (2021) er det gjort en sammenligning med andre sammenlignbare kommuner. Konklusjonen av dette er at Vega har en høyere kostnad (netto driftsutgift) pr. innbygger på grunnskole, barnehage, helse og barnevern. Mens lavere kostnad på omsorgstjenester og sosialtjeneste (NAV). Selv om det hersker en del usikkerhet om Kostra generelt, er tendensen tydelig for Vega.

Kommunestyret har valgt å gå ut offensivt gjennom investering i skole- barnehage- og kulturbygg, bibliotek, sykehjem, omsorgsboliger, idrettsanlegg, næringsanlegg og faste vegdekker for å tilby innbyggerne gode tjenester. Dette har medført at vi er en kommune som topper statistikken i Norge når det gjelder lånegjeld pr. innbygger. Dette medfører stor risiko hvis renteutvikling og andre usikre momenter går oss imot.

Å utnytte og være aktiv når det gjelder kommunens inntektsmuligheter er nødvendig for å imøtegå de investeringer som er nevnt foran, dvs. framstå som en utviklingsorientert og framtidsrettet kommune med gode og varierte velferdstilbud, jfr. målsettingene i kommuneplanen.

2 Innledning/sammendrag

Økonomiplanen for 2023-2026 skal legges fram i balanse i hht. kommunelovens bestemmelser. Økonomiplanen baserer seg på faste 2023-priser i hele perioden. Lønnsvekst er beregnet til 1,6 % (årslønnsvekst). Formannskapet innstiller til vedtak i kommunestyret både for årsbudsjett og økonomiplan. Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, inkludert alle fremlagte forslag til vedtak, skal ligge til offentlig ettersyn i minst 14 dager (kommunelovens § 14-3).

Økonomiplanen beskriver de finansielle utviklingstrekk for Vega kommune og analyserer dette i forhold til en fremtidig utvikling for Vega.

Årsbudsjettet for 2023 viser at sum til fordeling til drift er langt fra behovet. Kommunestyret har fastsatt rammer for det enkelte ansvarsområde i vedtatt økonomiplan. Avviket mellom rammen og "etatens" forslag ble ca 9,5 mill kr etter «korrigeringer» i konsekvensjustert budsjett og ekskl. nye driftstiltak. Det har ikke vært mulig på dette tidspunkt å nå målsettingen om et netto driftsresultat på minst 0 %.

Ansvarsområdene har kommet med innspill og forslag til flere driftstiltak og nye investeringsprosjekter. Prioriteringene må gjøres meget strengt i forhold til å kunne prioritere nye tiltak. For denne perioden er det lagt vekt på investeringer innenfor brannvesen, boligenheter til utleie, friluftsområder, nærmiljøanlegg, tomter, prestegården, veier og renovering av kommunale bygg. Investeringsrammen i økonomiplanperioden er satt til ca 20 mill kr.

Driftstiltakene gjelder i hovedsak behov for ekstra ressurser innenfor helse og omsorg, tekniske tjenester, renhold og plan/utvikling. I tillegg er det tatt med tiltak i vedtatte planer. 3 av de foreslåtte driftstiltak er lagt inn i økonomiplanen – i tillegg de tiltak som er valgt for å komme i balanse. Oversikt over driftstiltakene følger som eget vedlegg til budsjettet/ økonomiplanen.

Brutto driftsinntekter i årsbudsjettet for 2023 er 142,2 mill kr og et brutto driftsresultat på kr 755 000 (negativt) som skal dekke kapitalutgiftene, i hovedsak renter og avdrag på lån. Disse utgjør ca 14 mill kr. Med renteinntekter og aksjeutbytte som finansiering, får vi et negativt netto driftsresultat i 2023 på kr 3 354 000. Dermed nås ikke det finansielle måltallet på driftsresultatet, som skal være 0 eller større. For å få balanse i budsjettet er det foreslått å redusere «etatens» budsjettforslag med til sammen ca 1,1 mill kr og bruke kr 3,1 mill av disposisjonsfondet. Bruken av disposisjonsfondet finansierer det meste av renteøkningen som er beregnet til ca 3,8 mill kr. Da er siste renteøkningen på 0,25 % ikke tatt med. Den utgjør ca kr 480 000.

I økonomiplanperioden må det iverksettes tiltak med sikte på å tilpasse driftsutgiftene til driftsinntektene. Jfr avsnitt om finansielle måltall.

3 Sammenhengen mellom økonomiplan og kommunens planverk

3.1. Generelt

Det bør være et mål at vi fikk en sammenheng mellom kommuneplan, økonomiplan, årsbudsjett og årsmelding. Gjennom slike gjennomgående prosesser kan vi bli mer tydelige på hvilke mål vi har samt at vi i større grad kan vise i hvilken grad de er oppnådd. Årsmeldingen for 2021 fulgte samme «inndeling» som kommuneplanen og økonomiplanen.

3.2. Kommuneplan - samfunnsdel

Kommunestyret vedtok følgende visjon:

Vega - stolt fortid - spennende framtid.

Hovedmålsetting for Vega kommune

”Innbyggerne i Vega kommune skal sikres kommunale tjenester av god kvalitet. Innenfor rammen av en bærekraftig utvikling skal aktivitetene være forebyggende og ivareta sikkerheten for menneske og samfunn.

Administrasjonen skal være rasjonell og preges av god tverrfaglig organisering, forståelse og praktisering.”

Hovedmålsettingen stiller generelle krav til alle kommunale aktiviteter som skal ivaretas gjennom kommunens planer og virksomhet.

Målet med planen er at Vega kommune skal få en operativ helhetlig kommuneplan som gir grunnlag for styring og utvikling av kommunen. Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret i juni 2007 og er nå under revidering. Kommuneplanens arealdel ble vedtatt i juni 2010.

Hovedsatsningsområdene i gjeldende kommuneplan er:

1) Helse, pleie og omsorg

Hovedmål:

- ivareta innbyggernes verdighet og trygghet
- vektlegger forebyggende tiltak og tverrfaglige samarbeid
- organiseres rasjonelt slik at mest mulig av tilgjengelige midler nyttes til direkte brukerbistand

2) Oppvekst, livsutfoldelse og kultur

Hovedmål:

- Kvalitet, aktivitet og mangfold skal prege barn og ungdoms læring og utvikling, innbyggernes livsutfoldelse, og ved å stimulere til sosial og fysisk aktivitet, kunst og andre kulturelle uttryksformer.

3) Næringsutvikling og bosetting

Hovedmål:

- Vega skal være aktiv innen primærnæringene, samferdsel/kommunikasjon, turisme, kultur og kompetanse

4) Verdensarv, natur og kulturarv

Hovedmål:

- Vega skal bli et internasjonalt ledende kunnskapssenter for formidling, forvaltning og bruk av natur- og kulturlandskap langs kysten.

3.3. Økonomiplanen - overordnet mål

I forbindelse med tidligere planarbeid, kommuneplan og økonomiplan som basis for virksomhetsplanarbeidet, har kommunestyret vedtatt følgende forenkling av **visjon**:

Vega - et livskraftig samfunn.

Med bakgrunn i denne visjonen er det vedtatt følgende **virksomhetsidé**:

Innbyggerne i Vega kommune skal sikres kommunale tjenester av god kvalitet. Tjenestene skal tilbys til rett pris og til rett tid. Kommunale planer skal utarbeides på en enkel og lettfattelig måte. Innenfor en bærekraftig utvikling skal tjenestene være av forebyggende karakter. Administrasjonen skal organiseres slik at den ved bruk av teknologi og rasjonelle beslutningssystemer utnytter maksimalt fordelene av å være lokalisert i en småkommune.

Forslaget til økonomiplan viser at den negative tendensen i økonomiutviklingen har forsterket seg på grunn av reduksjon i folketall og endringer av kriterier i rammeoverføringene. Ut fra dette formuleres følgende **overordnede mål for økonomiplanen**:

Vega kommune skal skape balanse i økonomien samt frigjøre driftsmidler til egenkapital og styrking av disposisjonsfondet i løpet av planperioden.

a) Kommunedelplaner - Sektor-/virksomhetsplaner

Kommunestyret har vedtatt en kommunedelplan (KDP) for kommuneplanens satsningsområde «Samfunnsutvikling, næringsutvikling og bosetting.» Denne ble vedtatt 18.12.2015 og handlingsplanen fulgt opp i budsjett og økonomiplan.

En ny KDP for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv ble vedtatt av kommunestyret 16.12.2021 (sak 50/21). En prioritert handlingsplan ble vedtatt i samme sak.

4 Kommunens rammebetingelser

a Befolkningsutvikling

4.a.1. Utvikling i befolkningen

Figuren under viser utviklingen i folketallet de siste årene.

		Personer					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
K-1815 Vega	0 år	4	9	11	6	6	9
	1-5 år	44	42	48	50	42	40
	6-12 år	97	98	92	81	82	77
	13-15 år	43	42	47	46	47	51
	16-19 år	73	57	55	61	55	59
	20-44 år	305	298	302	281	277	260
	45-66 år	388	393	393	392	395	392
	67-79 år	205	208	208	198	190	204
	80-89 år	63	60	58	63	68	67
	90 år eller eldre	12	14	18	22	20	16

Tabellen ovenfor viser den relative andelen av totalbefolkningen ulike aldersgrupper utgjør. Data er hentet fra SSB. Antall innbyggere viser en positiv utvikling fra 2018 til 2019 med 11, men nedgang fra 2020 til 2022 med 25. Ifølge SSB's befolkningsprognose vil folketallet gå ned til 1 099 personer i 2050.

Befolkningsutviklingen er av stor betydning for en kommunes økonomi. Med utgangspunkt i innbyggerne, og deres behov, skal infrastrukturen utvikles og tjenestetilbudet dimensjoneres, samtidig som kommunens faktiske inntekter er knyttet til innbyggerne gjennom inntektssystemets kriterier og skatteevnen til de samme innbyggerne.

Også sammensetningen av innbyggerne i forhold til året påvirker rammetilskuddet via utgiftsutjevningen. Hvis antall barn i aldersgruppen 6-15 år (grunnskolealder) endres, vil dette påvirke kommunens inntekter gjennom inntektssystemet i betydelig grad. Det samme vil gjelde hvis antall eldre endres fordi disse to gruppene er sterkt vektlagt gjennom utgiftsfordelingen i inntektssystemet.

Befolkningssammensetningen gjenspeiler ellers en noe "eldre" befolkning enn gjennomsnittet i Nordland. Spesielt i aldersgruppen mellom 67-79 år og 80-89 er det en viss overrepresentasjon, mens kommunen ligger under fylkesgjennomsnittet og kostragruppen¹ på innbyggere under 6 år.

¹ KOSTRA (KOMMUNE-STAT-RAPPORTERING) er et nasjonalt informasjonssystem som gir informasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet. Kommunene er gruppert i 16 grupper, etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser.

4.a.2. Prognose folketall for neste år og for økonomiplanperioden

Følgende prognose (hentet fra KS) legges til grunn for beregning av de frie inntektene:

Kriteriedata	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2025
Innbyggere ialt	1227	1229	1219	1195	1188	1186	1186	1186	1186
Innbyggere 0-1 år	12	18	23	16	14	21	21	21	21
Innbyggere 2-5 år	40	38	39	36	35	37	37	37	37
Innbyggere 6-15 år	137	138	129	131	132	127	127	127	127
Innbyggere 16-22 år	113	106	105	92	93	98	98	98	98
Innbyggere 23-66 år	645	647	640	638	632	616	616	616	616
Innbyggere 67-79 år	206	210	203	195	190	206	206	206	206
Innbyggere 80-89 år	61	54	61	65	74	67	67	67	67
Innbyggere 90 år og over	13	18	19	22	18	14	14	14	14

Dette er kriteriedata som er grunnlaget for rammetilskuddet og for inntektsutjevningen i 2022. For utgiftsutjevningen/innbyggertilskudd benyttes folketall pr. 01.07. For 2023 benyttes folketall pr. 01.07.22, etc. For inntektsutjevningen 2023 benyttes folketall pr. 01.01.22. (først kjent i februar 2023). Vi har brukt prognose som er identisk med regjeringens anslag for frie inntekter i «Grønt hefte». Det er ikke foretatt endring av kommunens skatteanslag ut fra lokale forutsetninger. Anslaget i modellen bygger kun på historiske data.

b Utvikling i inntekter

4.b.1. Frie inntekter

Frie inntekter består av rammetilskudd, skatteinntekter (fra private og foretak), eiendomsskatt, momskompensasjon og andre ikke øremerkede statlige tilskudd.

4.b.2. Skatt – og rammetilskudd

Frie inntekter

Anslag frie inntekter for Vega kommune er 107,1 mill. Dette anslaget på frie inntekter innebærer en nominell vekst for Vega kommune på 2,6 prosent. I samme periode er anslått vekst i Nordland fylke på 2,6 prosent. Veksten i frie inntekter er regnet fra anslag på regnskap for 2021 i statsbudsjettet 2023. Siden vi ikke kjenner de endelige skatteinntektene for 2023 før i januar 2024, er det gjort et anslag på hvor store skatteinntektene for 2023 vil være. Det presiseres derfor at det angitte nivået på frie inntekter er et anslag. Skatteinntektene utgjør 31,3 mill kr.

Utvikling skatt og ramme

-	2 018	2 019	2 020	2 021	2 022	2 023	2 024	2 025	2 026
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	29 112	30 368	30 577	29 590	31 047	33 299	33 560	33 757	33 758
Utgiftsutjevningen	16 571	15 816	19 860	22 317	24 045	24 196	24 346	24 362	24 362
Overgangsord (INGAR)	- 88	99	- 66	- 45	- 57	- 49	-	-	-
Utenfor overgangsord	548	588	829	285	182	715	715	715	715
Endringer tilleggsnummer, saldert budsjett/RNB m	59	- 44	1 998	2 736	- 1 482	-	-	-	-
Småkommunetillegg	5 543	5 698	5 875	6 034	6 034	6 257	6 257	6 257	6 257
Sør-Norge tilskudd	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nord-Norge-tilskudd/Namdals-tilskudd	2 110	2 147	2 232	2 233	2 200	2 268	2 264	2 264	2 264
Regionsentertilskudd	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inndelingstilskudd m.m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overgangsordning kommunesammenslåing	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Veksttilskudd	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Storbytilskudd	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skjønn med mer	2 919	809	-	-	-	-	-	-	-
Rammetilskudd	56 774	55 481	61 305	63 150	61 968	66 687	67 142	67 355	67 356
Skatter m inntektsutj	35 165	36 906	35 481	40 431	42 926	40 428	40 711	40 711	40 711
Skatt og rammetilskudd	91 939	92 387	96 786	103 581	104 894	107 115	107 853	108 066	108 067
Kontroll	91 939	92 387	96 786	103 581	104 900	107 100	107 900	108 100	108 100
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Rammetilskudd - endring i %	-	- 2	8	2	0	6	- 2	0	0
Skatteinntekter - endring i %	-	6	- 3	20	3	- 7	7	-	-
Skatt/rammetilskudd - endring i %	-	0	5	7	1	2	1	0	-

Vi har budsjettert 2,650 mill mer enn prognosen (etter regjeringens anslag for frie inntekter i Grønt Hefte) i rammetilskudd inkl. skjønnsmidler. Det begrunnes med en større vekst i folketall enn det som er lagt til grunn i prognosen ovenfor.

Iflg. KS's prognosemodell har Vega kommune et utgiftsbehov som er 31,24 % større enn landsgjennomsnittet i 2023. For 2022 var tallet 33,08 %. Dette kommer dels av den demografiske sammensetningen av befolkningen i kommunen og dels av kommunens geografiske struktur. Vi ser av tabellen nedenfor at utgiftsutjevningen utgjør den største enkeltfaktoren i inntektene for Vega kommune. De største avvikene i forhold til landsgjennomsnittet er kommunens store andel av befolkning over 67 år.

Om skjønnsmidlene:

I skjønsspotten er det avsatt midler til kommuner som har vesentlige utgiftsbehov eller betydelig inntektssvikt som ikke kompenseres av inntektssystemet. Det er Statsforvalteren som innstiller til Kommunaldepartementet ifm fordeling av skjønnsmidlene. Det er ikke lagt inn en forventet inntekt på dette.

4.b.3. Skatteinntekter

Vega har de senere årene hatt en skatteinntekt pr. innbygger på ca 70 % av landsgjennomsnittet.

Inngangsdata	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Skatteprognose - kr pr innb. på landsbasis	31 928	31 465	36 346	38 925	36 667	36 821	36 821	36 821
Skatteprognose for kommunen - 1000 kr	27 921	27 180	32 609	33 745	31 368	33 606	33 606	33 606
Skatteprognose for kommunen - kr pr innbygger	22 663	22 650	27 588	28 719	26 741	28 650	28 650	28 650
Prognose av skatt per innbygger som andel av landsgjennomsnitt	71 %	72 %	75,9 %	73,8 %	72,9 %	77,8 %	77,8 %	77,8 %

Kommunens og landets skatteinngang samlet er tett koblet sammen gjennom inntektsutjevningsordningen. Endringer i skatteinngangen for landet eller lokalt i forhold til de benyttede forutsetninger vil gi effekt. Enkelt illustrert, og isolert betraktet, vil situasjonen være slik:

Vega kommune ligger på 72,9 % (73,8 % i 2022) av landsgjennomsnittet. Som skattesvak kommune får vi kompensasjon lagt til gjennom inntektsutjevningen, slik at vi kommer opp på 90 % av landsgjennomsnittet.

4.b.4. Eiendomsskatt

Kommunestyret vedtok i 2008 å utvide utskrivningen av eiendomsskatt på alle eiendommer i kommunen fra og med 01.01.2009. Etter nye regler ble skattegrunnlaget endret fra og med 2020 som medførte en lavere skatt i 2020-21. Den økte igjen ved justering i 2022. Eiendomsskatteinntektene har utviklet seg slik:

2018	2019	2020	2021	2022 (B)	2023 (B)
1 987	2 184	1 837	2 020	2 150	2 150

4.b.5. Inntekter fra HelgelandsKraft

Følgene inntekter er forutsatt i økonomiplanperioden, fordelt på drift og investering:

Drift:	2018 R	2019 R	2020	2021	2022 (B)	2023 (B)
Utbytte	1 089 000	2 287 656	2 215 000	3 367 224	1 600 000	2 000 000
Renteinntekt	180 000	113 664	66 000	77 000	70 000	70 000
Investering:						
Avdrag	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Sum	1 869 000	3 001 320	2 881 000	2 300 000	2 270 000	2 670 000

Utbytte får vi også fra andre men størst andel fra Helgelandskraft.

4.b.6. Momskompensasjon

Formålet med ordningen som ble innført i 2004 er å nøytralisere de konkurransevidringer som kan oppstå som følge av merverdiavgiftssystemet, ved at kommunenes kjøp av varer og tjenester fra private gjennom ordningen blir likestilt med kommunal egenproduksjon.

Ordningen skal være selvfinansierende ved at kommunene får refundert momsen på kjøp av varer og tjenester, samtidig som kommunene trekkes i rammetilskuddet med noenlunde tilsvarende beløp som momsrefusjonen utgjør.

Ordningen finansieres av kommunene som trekkes i rammetilskuddet. Det er imidlertid verdt å merke seg at det ikke er noen direkte sammenheng mellom det som kommunene blir trukket og det som kommunen får i faktisk kompensasjon.

Momskompensasjonen for 2023 er beregnet til kr 1,680 mill i driften. Kompensasjonsinntektene fra investeringer inntektsføres i investeringsregnskapet. Fram til 2011 kunne disse inntektene brukes i drift.

4.b.7. Rentekompensasjon for investeringer

4.b.7.1. Rentekompensasjon for investeringer

Følgende rentekompensasjonsinntekter er inntektsført i økonomiplanperioden:

Område	2018R	2019R	2020	2021	2022 (B)	2023 (B)	2024 (B)
Inv. skole	73	75	65	15	70	70	70
Grunnskole							
Eldreomsorg	484	487	478	431	450	450	450
Kirkebygg	23	25	23	5	30	30	30

Rentekompensasjonen skulle stimulere kommunene og fylkeskommunene til å bygge innenfor eldreomsorg, rehabilitere kirkebygg og oppruste og tilrettelegge eksisterende skoleanlegg, og til å oppføre nye skolebygg der det er behov for det. Ordningen skulle bidra til å sikre at alle elever i grunnskolen får gode læringsforhold. Beregningsgrunnlaget for rentekompensasjon er de godkjente investeringer i de enkelte prosjekt, begrenset oppad til investeringsrammen til kommunen.

Skolebygg:

Kommunen har under denne ”gamle” ordningen en investeringsramme på kr 4 949 000.-. Vega kommune fikk tilført ny ramme fra og med 2009, kr 4 101 000,-.

Eldreomsorg: Kompensasjonen utgjorde ca kr 990 000 i 2009. Da var den på topp, og kompensasjonen er redusert fra 2010 og framover.

Kirkebygg: Kompensasjonen utgjorde i 2021 kr 5 951.

Kompensasjonen følger renteendringene.

4 b 8 Lønns- og prisvekst, endringer i pensjonsutgiftene, arbeidsgiveravgift

Lønns- og prisvekst

Lønnsøkningen er lagt inn med 2,8 % (helårseffekt) fra 2023 på alle lønnsposter som er i samsvar med prognosene. Det er lagt faste priser i økonomiplanen. Kommunenes lønns- og prisvekst kompenseres ved å øke rammetilskuddet med den kommunale deflatoren. Kommunal deflator er sammensatt av lønnsveksten og prisveksten på varer og tjenester (3,7 % i 2023).

Arbeidsgivers andel av pensjonsutgiftene

I budsjettforslaget er normalpremien for pensjonsutgiftene, samt reguleringspremie, basert på aktuarberegninger av KLP og SPK lagt til grunn. Beregningene gir følgende beregningssatser for 2022:

- KLP 28,87 % av brutto lønn (i denne %-en inngår reguleringspremie som beregnes i % av opparbeidet premiefond). 23,73 % for sykepleiere.
- SPK 11,95 % av brutto lønnsutgift, inkl reguleringspremie.

De nye satsene og premieavviket (jfr. nedenfor) medfører at pensjonsutgiftene holdes på ca samme %-nivå som 2022. Premieavviket fra KLP er økt betydelig i 2023, og en større andel av tidligere inntekstført premieavvik må utgiftsføres. I 2023-budsjettet er det lagt inn ca 3,6 mill kr i amortisering fra tidligere år, og et positivt premieavvik på ca 10,4 mill kr. Pensjonsutgiftene og premieavvik er budsjettet i henhold til anslaget fra pensjonsleverandørene.

5 b 10 Finansforvaltning

Innlån

Langsiktig gjeld (i hele 1000 kr):

	31.08.22	31.08.21	31.08.20	31.08.19	31.08.18	31.08.17
Innlån	195 311	198 530	194 719	203 063	174 037	167 998

I detalj har det skjedd følgende endringer i løpet av de siste årene:

	31.08.22	31.08.21	31.08.20	31.08.19	31.08.18	31.08.17
Langsiktig gjeld 1/1	197 968	200 880	206 880	172 683	172 683	170.984
Avdrag lån	5 783	5 350	15 661	7 432	3 714	3.485
Ekstraord.avdrag						
Låneopptak	2 000	3 000	3 500	37 812	5 068	500
Langsiktig gjeld 31/8	194 185	198 530	194 719	203 063	174 037	167 998

Av saldo innlån pr 31.08.2022 på kr 194 185 gjelder kr 16 069' startlån fra Husbanken. Gjeldsporteføljen pr. 31.08.22 er fordelt på 4 låneinstitusjoner og 36 lån, hvorav 16 er formidlingslån.

Kommunens lånegjeld pr. 31.08.2022:

	31.08.22	31.08.21
Kommunens samlede lånegjeld	195 311 402	198 031 896
Fordelt på følgende långivere:		
Kommunekreditt, flytende rente	46 911 383	49 083 041
Kommunalbanken, flytende rente	130 521 750	132 061 008
Husbanken, flytende rente	16 286 723	15 051 447
KLP, flytende rente	1 591 546	1 836 400
SUM	195 311 402	198 031 896

Vega kommunestyre vedtok følgende 22.11.2012: ”Med henvisning til finansforvaltningsreglementet pkt. 7.5, endres fastrenteandelen til maximum 50 %”. Vedtaket innebærer at rådmannen har fullmakt til å endre fastrenteandelen til 50 % (fra 25 %). Slik prognosene er pr. dd med at renten vil bli holdt på et lavt nivå ut 2021, har ingen lån blitt ”konvertert” til fastrente ennå. Finansreglementet må revideres men er ikke foretatt ennå.

Vega kommune bør ta sikte på å redusere lånegjelden i perioden. Avdragsutgiftene for perioden utgjør kr 7,570 mill kr pr. år (ekskl startlån), dvs lånegjelden vil reduseres med 30 mill kr. Det er ikke tatt hensyn til innvilget tilskudd på investeringer på vei, skole og kunstgressbanen som utgjør ca 5 mill kr. Dersom disse midlene hadde gått til ekstraordinær nedbetaling på gjeld ville kapitalutgiftene ha blitt redusert framover. Budsjettet låneopptak i 2023 medfører en rentebelastning på ca kr 350 000 i 2023.

4 b 11 Kommuneloven og finansielle måltall

Kommuneloven legger stor vekt på langsiktig økonomisk handlefrihet, der finansielle måltall er et av verktøyene. Kommuneloven inneholder blant annet:

- Krav om vedtakelse av økonomireglement
- Krav om plikt til å fastsette finansielle måltall
- Økonomiplanen skal vise hvordan kommunale planer skal følges opp, og økonomiplanen kan inngå i kommunens handlingsplan etter plan- og bygningsloven.
- Samlet (konsolidert) konsernregnskap for kommunen som juridisk enhet.
- Lovfestet hovedregel om at kommunens drift bare skal finansieres av løpende inntekter
- Lovfestet at det ikke er adgang til å ta opp lån for å finansiere tilskudd til andre rettssubjekters investeringer – med visse unntak
- Merforbruk må dekkes inn umiddelbart så langt det finnes tilgjengelige midler
- Nye regler for beregning av minimumsavdrag på lån. Vil kunne bety en plikt til å øke låneavdragene
- Fange opp kommuner med økonomisk ubalanse på et tidligere tidspunkt gjennom justering av ROBEK-ordningen
- Lovfeste en aktivitetsplikt for kommuner i ROBEK som skal bidra til at økonomien bringes tilbake i balanse.

Finansielle måltall:

I følge den nye kommuneloven skal det være økt fokus på langsiktighet i økonomiplanleggingen. Nedenfor er et utdrag av føringene i den nye loven:

§ 14-1: Kommuner og fylkeskommunen skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

§ 14-2: Kommunestyret skal selv vedta finansielle måltall for utviklingen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi

§ 14-4: Økonomiplan og budsjettet

De skal også vise utviklingen i kommunens eller fylkeskommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser

§ 14-7: Årsberetningen

Skal redegjøre for om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid (i tillegg til forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen).

Formålet med finansielle måltall/handlingsregler er å synliggjøre hva som skal til for å ha en sunn økonomi over tid, og benytte dette som en del av beslutningsgrunnlaget i økonomiplan- og budsjettprosessen. Måltall må vurderes lokalt for hver kommune - ut fra situasjonen kommunen er i, økonomiske utsikter og lokale prioriteringer.

Teknisk beregningsutvalg har anbefalt at en kommune bør ha et netto driftsresultat på 1,75 % prosent over tid, men riksrevisjonen gjennomførte i 2014-2015 en undersøkelse om kommunens

låneopptak og gjeldsbelastning, hvor de vektla parameterne netto driftsresultat, gjeldsgrad og disposisjonsfond.

Riksrevisjonen påpekte i 2015 at kommuner var spesielt utsatt hvis netto driftsresultat var under 2 %, disposisjonsfond lavere enn 5 % og gjeldsgraden var over 75 %.

KØB (kommunaløkonomisk bærekraft) modellen har satt følgende måltall for kommunaløkonomisk bærekraft:

- Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter bør være 2 % eller høyere
- Disposisjonsfondet bør over tid være 8 % av brutto driftsinntekter
- Netto lånegjeld bør ikke overstige 75 % av brutto driftsinntekter

Netto driftsresultat viser hva kommunen har igjen etter at drift- og finansutgifter er dekket. Netto driftsresultat er ikke et overskudd, men har til formål å skape handlingsrom og egenkapital til investeringer. Kommunen er da i stand til å møte uforutsette hendelser og skjerme tjenesteleveransen til innbyggerne.

Disposisjonsfondet er kommunens frie oppsparte midler. En kommune trenger reserver for å møte større uforutsette hendelser. Med et disposisjonsfond har kommunen tid til å gjøre nødvendige endringer i driften og sikre en stabil tjenesteleveranse. Disposisjonsfondet kan også brukes til større planlagte tiltak.

Gjeldsgraden viser hvor mye lånegjeld kommunen har i forhold til inntekter. Hvis en kommune har høy gjeld (høy gjeldsgrad), fører dette til høye årlige utgifter til renter og avdrag i lang tid fremover.

Netto driftsresultat, disposisjonsfond og gjeldsgrad i Vega kommune:

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene. Netto resultatgrad er **negativ** med 2,35 % i 2023. I hele økonomiplanperioden er netto driftsresultat negativt.

Disposisjonsfond i prosent av driftsinntektene

Vi har 26,8 mill kr i frie fond (disposisjonsfond) pr. 31.12.21 som er ca 18,9 % av driftsinntektene. Det er ikke korrigert for bruk av fondet i 2022.

Et konkret mål kan være at fondsbeholdningen til enhver tid skal utgjøre minst 10 % av driftsinntektene.

Gjeldsgrad

Langsiktig gjeld, uten pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter viser kommunens langsiktig gjeld - eksklusiv pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter.

Ordinære renter og avdrag på lån (til investeringer) skal finansieres av driftsinntektene, og indikatoren viser langsiktig gjeldsbelastning i forhold til disse. Lån beregnet for videreformidling til andre instanser/innbyggere, såkalte formidlingsutlån, inngår også i dette.

Nedenfor framgår gjeldsgraden de siste 4 år (Kostratall):

år	2017	2018	2019	2020	2022
Vega	131,7	134,8	149,6	147,4	137,1
Kostragruppe 14	84,2	89,0	93,9	91,0	89,8
Fylkessnitt	100,6	104,0	114,7	123,4	124,1
Landssnitt	101,9	105,6	111,0	117,3	114,5

Vega kommune har meget høy lånegjeld pr. innbygger og topper denne kurven når det gjelder sammenligninger med Kostragruppen, Nordland fylke og landet.

Kommunen bør ha en målsetting om gjeldsnivået, for eksempel at gjelden ikke skal overstige 80 % av driftsinntektene. Selv om vi holder startlånene utenfor (ca 16 mill kr) er gjelden vår langt over (137 %) dette ”målet”. I planperioden er det foreslått låneopptak på ca 22,9 mill kroner. Låneopptaket i 2023 er 11,5 mill kr hvorav ca 2,6 mill kr er ”selvfinansierende” (boliger/utleieenheter). Totalt sett vil samlet låneopptak medføre enda større belastning på driften.

Kommuneloven stiller ikke nærmere krav til den enkelte kommunes måltall. Kommunen må selv vurdere hvilke måltall det er naturlig å legge til grunn. På oppdrag fra KS har Menon Economics og Telemarksforskning utviklet en modell på finansielle mål for kommunene. Målsettingen er å gi kommunene et verktøy som gir anbefalinger for minimumsnivå for netto driftsresultat og disposisjonsfond tilpasset den enkelte kommune. Modellen bygger på en sentral målsetning om stabil tjenesteproduksjon. For å oppnå dette ligger det inne en delmålsetning om at kommunen må ha tilstrekkelig buffer til å kunne håndtere en gitt nivå på risiko. Det antas at alle utgifter og inntekter må vokse i takt med driftsinntektene for å opprettholde en stabil tjenesteproduksjon. Anbefalingene er langsiktige. Det antas at kommunens gjeld som andel av inntekter ikke øker dersom stabil tjenesteproduksjon skal opprettholdes. Dette kommer av at det ikke vil være bærekraftig på lang sikt dersom gjelda vokser raskere enn inntektene på lang sikt. Et sentralt moment er at anbefalingen er minimumsnivåer og det bør ikke være en målsetning å styre mot disse nivåene men heller å sikre at kommunen ikke havner under de anbefalte minimumsnivåene.

Av modellen framgår bl.a. disse bakgrunnsdata for Vega kommune den seneste 5-årsperioden - og Kostra 2019:

	Historiske tall %		Kostra 2019
Driftsutgifter som andel av driftsinntekter og renteinntekter	92,50 %	Siste fem år	92,80 %
Investeringer som andel av driftsutgifter	19,20 %	Siste 13 år	30,30 %
Investeringssinntekter som andel av investeringsutgifter	36,00 %	Siste 13 år	20,60 %
Avdrag som andel av gjeld	3,50 %	Siste år	3,10 %
Forventet avkastning på finansformue	3,40 %	Siste fem år	4,80 %
Forventet rente på gjeld	1,56 %		1,90 %
Forventet langsiktig realvekst i driftsinntekter	1,00 %	Langsiktig forventning	
Forventet langsiktig kommunal deflator	2,50 %	Langsiktig forventning	
Gjeldsgrad (av drifts- og renteinntekter)	147,70 %	Siste år	147,70 %
Andel av gjeld med rente bundet fire år eller lengre	0,00 %		0,00 %

Forventninger og anbefalinger i modellen vedr. Vega kommune:

Resultater		
Forventet netto driftsresultat ved stabil tjenesteproduksjon		-3,2 %
Langsiktig minimumsnivå for netto driftsresultat		0,0 %
Minimumsnivå for disposisjonsfond for å håndtere risiko		9,7 %
Kortsiktig minimumsnivå for netto driftsresultat for å bygge opp disposisjonsfond		0,9 %
Årlig endring i gjeld andel av inntekter		-9,0 %
Differanse forventet NDR og risikojustert minimumsnivå for NDR 1)		-4,1 %

1) NDR: Netto driftsresultat

For 2022 foreslås følgende måltall:

- Netto driftsresultat: 0 % (bør bygges opp til 2 %)
- Disposisjonsfond: 10 %
- Gjeldsgrad: 100 % (av brutto driftsinntekt)

Det er en utfordring knyttet til beregning av gjeldsgrad og disposisjonsfond. Gjeldsgraden viser hvor mye lånegjeld kommunen har i forhold til inntekter. Variasjon i inntekt vil gi direkte utslag i gjeldsgraden. Med andre ord må vurderingen av gjeldsgraden, beregnet fra årsregnskapene, også vurderes i forhold til eventuell variasjon i inntekter.

Det samme vil gjelde for disposisjonsfond. Også her vil de være nødvendig å vurdere prosentandelen opp mot variasjon i inntekter. Når det gjelder disposisjonsfond, så vil fondet også være et konkret kronebeløp. Noe som gjør det mulig å bruke endring i verdi som et ekstra måltall.

6 Drift

a) Tjenesteproduksjon

Budsjett og regnskap har de senere år vært ”inndelt” i virksomhetsområder i tråd med kommuneplanen og ansvarsområdene knyttet til disse. Jfr. vedlegg, budsjettokumentet «Bevilgninger til budsjettområdene drift, jr. §5-4 andre ledd».

Under følger en kort kommentar til hvert enkelt ansvarsområde:

Ansvarsområde kommunedirektør
Ansvarsområde næring
Ansvarsområde miljø
Ansvarsområde økonomi
Ansvarsområde skolen/SFO
Ansvarsområde barnehage
Ansvarsområde NAV/sosial
Ansvarsområde helse
Ansvarsområde hjemmetjeneste
Ansvarsområde institusjon
Ansvarsområde kultur/bibliotek
Ansvarsområde teknisk/eiendomsforvaltning

Kommunedirektør

Ansvarsområdet består av sentraladministrasjon, råd og utvalg, fellesfunksjoner, informasjonsavdeling, økonomi, reiseliv, flyktningetjenesten, IKT, Frivilligsentralen og interkommunalt samarbeid. Finansforvaltningen og rammeoverføringer/ skatt er lagt til eget ansvarsområde. Se egen beskrivelse ovenfor.

Det er foreslått styrking innenfor IKT/digitalisering med kr 200 000 til oppdatering av utstyr hvert år i planperioden.

Skole, voksenopplæring, SFO, barnehage, kultur og bibliotek

Det vises til hovedmål for kommuneplanens hovedsatsningsområde oppvekst, livsutfoldelse og kultur:

Kvalitet, aktivitet og mangfold skal prege barn og ungdoms læring og utvikling, innbyggernes livsutfoldelse, og ved å stimulere til sosial og fysisk aktivitet, kunst og andre kulturelle uttrykksformer.

De nasjonale mål for grunnskolingen er definert i læreplan, statlige rundskriv og handlingsplaner. Skolens virksomhet reguleres av Opplæringsloven med forskrifter. Nasjonale mål integreres i skoleeiers mål for grunnskolingen.

Skole og SFO

Det er et mål for Vega kommune å ha en god og tidsmessig grunnskole, som foruten å innfri de nasjonale mål på en best mulig måte, også skal styrke lokal identitet og tilhørighet og forholde seg til lokale utfordringer.

Skolen har i dag 121 elever. Antall elever med spesialundervisning vil sannsynligvis øke noe fra skoleåret 2023/2024. Målet er at alle elever med færre enn 5 timer spesialundervisning pr. uke skal organiseres innenfor tilpasset opplæring. Det vil være behov for dagens assistentressurs i skolen, og etter all sannsynlighet også på SFO for neste skoleår.

Målet er satt av den regionale gruppa som arbeider med tilpasset opplæring (TPO). En konsekvens er at om en skal lykkes med dette bør det være en lokal lærerressurs som kan fordeles etter behov for å styrke den generelle undervisningen. Kommunen har tidligere fått statlige overføringer øremerket dette. Denne ressursen er nå lagt inn i rammen. Vega har utfordringer knyttet til dysleksiproblematikk. Det er behov for innkjøp av ulike digitale læremidler for å oppfylle kravet til tilpassing for elever med lese- og skrivevansker. Skolen arbeider med å få godkjenning som dysleksivennlig skole og har laget plan for dette arbeidet.

IKT-plan for skolen ble vedtatt i kommunestyret desember 2018. Vi ønsker at denne følges og at det blir jevnlig byttet ut maskiner. Vi har for tiden ikke gode nok pc'er å dele ut til nye elever som kommer.

Som en del av realfagsatsingen har skolen deltatt med et lag i konkurransen First Lego League. Her lærer elevene å bygge lego og programmere kjøring på en bane. I tillegg lager de en utstilling og en presentasjon og velger et tema de skal fremføre for dommerne. Regionsfinalen har vært avholdt i Mo i Rana. Elevene fra Vega barne- og ungdomsskole har vært fine ambassadører for kommunen og har fått gode tilbakemeldinger på atferd og innsats. Vi ønsker å delta på dette videre.

Skolen deltar på Lektor2-ordningen, som er en statlig realfagssatsing. Vega barne- og ungdomsskole er representert med to lærere. Dette er et samarbeid mellom skole og næringsliv knyttet til matematikk og/eller naturfag, der skolen får et oppdrag som skal løses. Elevene må finne hvordan oppdraget skal løses, hva som kreves av kunnskaper for å løse dette, tilegne seg nødvendig kunnskap og utføre oppdraget.

Innføring av nye læreplan, Fagfornyelsen, er noe som krever et solid forarbeid og forankring. Det vil bli brukt en del ressurser til kompetanseløft og implementering av denne.

Vi har fått et stort antall av fremmedspråklige elever og ønsker å lage et så godt opplegg som mulig for dem med å opprettholde velkomstklassen.

Barnehage

Vega barnehage ble høsten 2013 samlokalisert med Vega barne – og ungdomsskole. Barnehagen holder til i nyrenovert og hensiktsmessige lokaler for både barn og ansatte. Vega barnehage er en kommunal barnehage med fire avdelinger med barn i alderen 1-5 år. Pr. 01.08.2022 hadde vi 43 barn i deltids - eller heltidsplass. Prognosen viser positiv retning vedr. antall barn.

Planlagte tiltak

Det er foreslått tiltak knyttet til uteområdet.

Kultur og bibliotek

Bibliotek:

Vega folkebibliotek er et kombinasjonsbibliotek med Vega skole, og har lokaler i tilknytning til skolen. Bibliotekets virksomhet er hjemlet i Lov om folkebibliotek, og biblioteket har biblioteksjef i 100 % stilling.

Planlagte tiltak

Inventar og utstyr: Biblioteket har i dag to stasjonære PC-er til bruk for publikum. De er fra 2007 da det nye biblioteket stod ferdig, og det er dessverre ikke mulig å oppdatere dem med ny oppdatert programvare. Dette blir problematisk når det kommer publikum til biblioteket for å bruke nettbank, laste ned skjemaer eller om det er annet de ønsker å få ordnet, og dette er noe et bibliotek i 2022 skal kunne tilby hjelp med både for fastboende og tilreisende turister. Derfor har jeg ført opp kr 40 000 til to nye lap-toper.

Sosial, helse, pleie og omsorg

Det vises til satsningsområde i kommuneplanen:

Kommunens helse-, pleie- og omsorgstjeneste skal:
• ivareta innbyggernes verdighet og trygghet • vektlegger forebyggende tiltak og tverrfaglige samarbeid • organiseres rasjonelt slik at mest mulig av tilgjengelige midler nyttes til direkte brukerbistand

NAV Vega - sosialtjenesten

NAV Vega er fra 01.01.21 gått inn i interkommunalt samarbeid på Sør-Helgeland.

Tjenestene som utføres er i hovedsak:

- Økonomisk sosialhjelp/ rådgivning
- Generell forebyggende virksomhet
- Samarbeid med andre deler av forvaltningen
- Gjeldsrådgivning
- Arbeidsliv

Vi har 1,5 stilling i NAV Sør-Helgeland.

Barnevernstjenesten og psykiatri

Barnevernstjenesten:

Fra 01.01.2012 ble tjenesten organisert som interkommunal tjeneste der Brønnøy kommune er vertskommune.

Planlagte tiltak

Budsjett 2022 videreføres men lavere budsjettert utgift for Vega i 2023. Det foreslås ingen plantiltak i økonomiplanperioden annet enn ulike prosjekter som er tilknyttet tjenesten og revisjon av psykiatriplanen.

Helse og omsorg

Generell kommentar:

Driftsbudsjettet er lagt på nivå med tidligere, men budsjettet øker. Økningen i driftsbudsjettet er forhold som lønnsstigning etter sentrale forhandlinger og økt lønn leger etter lokale forhandlinger i hovedsak. I tillegg er 50 % stilling/ressurs som logoped lagt inn etter politisk vedtak.

Det er oppstått et betydelig behov for rekruttering av sykepleiere og helsesykepleier. Vi har utlysninger liggende ute, uten at det kommer søkere. Manglende rekrutteringstiltak kan være en årsak.

Næring og landbruk

Næring:

Vega kommune mottar ikke næringsfond fra fylket fra og med 2019 men fikk fra 2020 midler fra staten for å kompensere bedrifter i forbindelse med pandemien.

Vega kommune budsjetterer med kr 200 000,- i driftstilskudd til turistinformasjonen. I tillegg kommer kr 125 000 til Helgeland Reiseliv og kr 45 000,- til Foreningen Kystriksveien. Stilling som prosjektleder innenfor reiseliv er satt vakant i 2023.

Landbruk:

Landbruksstjenesten omfatter veiledning og saksbehandling innenfor lov om jord- og konsesjon, samt ansvar for produksjonstilskudd/miljøtilskudd og søknader bruksutbygging, jordbruksforskriften, LUF (tilskudd til landbruk i verdensarvområdet) m.m. Ivaretar også saksbehandling for teknisk avdeling i forbindelse med fradeling og byggesaksbehandling. Antall årsverk: 1.

Utviklingstrekk

	Lokale tiltak	Resultat
Søknader om produksjonstilskudd, 49 stk i to omganger	Dyre og arealtilskudd og avløsertilskudd	22 532 000 i utbetalt tilskudd
Søknader om miljøtilskudd, 17 stk	Beiting, miljøvennlig gjødselspredning	415 000 utbetalt i tilskudd
Søknader om SMIL midler, 16 stk	Stell av gammel kulturmark, inngjerding av beite, istandsetting av bygninger	744 000 utbetalt i tilskudd
Søknad om midler til skjøtsel og tiltak i Verdensarvområdet, 30 søkere fra Vega, 3 fra andre kommuner	Beitetilskudd og slåttetilskudd, ulike investeringstiltak	2 110 000 utbetalt i tilskudd

Aktiviteten innen landbrukssektoren er på litt nedadgående trend. Produksjonen i volum er stabilisert, men antall produsenter reduseres litt. Investeringene i landbruket er stabilt og vi har noen nyetableringer. Landbrukskontoret har også ansvar for viltforvaltning samt avhjelper saker på teknisk etat i forhold til fradeling og eiendomsskatt.

Planlagte tiltak

Ingen driftstiltak. Viser til investeringsoversikt.

Tekniske tjenester

Dette området omfatter administrasjon, oppmåling og byggesaksbehandling, kart, kommunale veger og kaier, gangveger og veglys, grøntanlegg, idrettsanlegg, brann, rednings og feievesen, oljevern, vann og kloakk, tømning av slamavskillere/private avløpsanlegg, innsamling av avfall, kommunale utleiebygninger, barnehagen, Vega barne- og ungdomsskole, Vega omsorgssenter, og bygninger som tilhører andre driftsområder. I tillegg kjøring av skolemat.

10,7 årsverk er budsjettet.

Planlagte tiltak

Teknisk sjef har lagt fram en oversikt over tiltak og investeringer som bør iverksettes i planperioden. Det vises til forslag til driftstiltak og til investeringsbudsjettet.

Miljø og natur - Kulturminnevern og friluftsliv - Verdensarv

Verdensarv – natur og kulturarv

Forvaltningsplanen for Vegaøyene verdensarvområde 2015-2022 er et viktig arbeidsredskap i forvaltningen av verdensarvområdet i Vega kommune. Jf. tiltaksdelen er kommunen involvert i ulike samarbeidsprosjekt i planperioden. Tilleggsutredningen til Kystplan Helgeland vil bli et viktig kunnskapsgrunnlag for den videre forvaltningen av Vegaøyan verdensarvområde. Temaplan for kulturminner som vil bli slutført ved årsskiftet, vil også være viktig for oppfølgingen av verdiene i området.

Utviklingstrekk

Vega kommunestyre vedtok i juni 2022 ny kommunal planstrategi (2022-2024) og planprogram med kunnskapsgrunnlag. Planprosessen med utarbeidelse av ny samfunnsdelen er godt i gang og skal ferdigstille i 2023. I arbeidet legges det til grunn at samfunnsdelen utvikles slik at behovet for kommunedelplaner, temaplaner og strategier reduseres til et minimum. Ivaretagelse av Vegaøyan verdensarv og muligheter som følger av den inngår som et eget satsingsområde i dette arbeidet.

Planlagte tiltak

For iverksetting av nye tiltak vises det de årlige prioriteringer i drifts- og investeringsbudsjettet for oppfølging av vedtatte tiltak i forvaltningsplaner, ulike handlingsprogram i kommunedelplaner, temaplaner mv for virksomhetsområdet.

5 b)Tiltak for å få balanse mellom inntekter og utgifter.

Dersom dagens driftsnivå videreføres med de nye inntektsforutsetningene som staten legger opp til, og med inntektsanslaget på eiendomsskatt så vil driften gi følgende ubalanse fra 2023 og framover (konsekvensjustert budsjett):

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Rammetilskudd	-70 972 010	-75 850 000	-75 750 000	-75 750 000	-75 750 000	-75 750 000
Inntekts- og formuesskatt	-32 609 359	-29 410 000	-31 368 000	-31 368 000	-31 368 000	-31 368 000
Eiendomsskatt	-2 037 468	-2 150 000	-2 150 000	-2 150 000	-2 150 000	-2 150 000
Andre skatteinntekter	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-8 995 297	-950 000	-3 770 000	-3 770 000	-3 770 000	-3 770 000
Overføringer og tilskudd fra andre	-18 148 417	-7 945 999	-7 339 326	-7 339 326	-7 339 326	-7 339 326
Brukerbetalinger	-7 181 023	-7 536 200	-7 536 200	-7 536 200	-7 536 200	-7 536 200
Salgs- og leieinntekter	-8 832 665	-9 977 650	-9 577 650	-9 577 650	-9 577 650	-9 577 650
SUM DRIFTSINNTEKTER	-148 776 239	-133 819 849	-137 491 176	-137 491 176	-137 491 176	-137 491 176
Lønnsutgifter	75 576 885	75 334 256	81 337 194	81 337 194	81 337 194	81 337 194
Sosiale utgifter	12 843 961	13 751 145	14 762 894	14 762 894	14 762 894	14 762 894
Kjøp av varer og tjenester	37 636 147	35 105 026	34 170 026	34 170 026	34 170 026	34 170 026
Overføringer og tilskudd til andre	7 262 127	4 483 422	4 603 422	4 603 422	4 603 422	4 603 422
Avskrivninger	9 867 787	8 871 600	8 871 600	8 871 600	8 871 600	8 871 600
SUM DRIFTSUTGIFTER	143 186 907	137 545 449	143 745 136	143 745 136	143 745 136	143 745 136
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-5 589 332	3 725 600	6 253 960	6 253 960	6 253 960	6 253 960
Renteinntekter	-528 008	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Utbytter	-3 537 416	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	2 056 349	3 300 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
Avdrag på lån	7 202 252	7 000 000	7 570 000	7 570 000	7 570 000	7 570 000
NETTO FINANSUTGIFTER	5 193 177	8 100 000	12 370 000	12 370 000	12 370 000	12 370 000
Motpost avskrivninger	-9 867 786	-8 871 600	-8 871 600	-8 871 600	-8 871 600	-8 871 600
NETTO DRIFTSRESULTAT	-10 263 941	2 954 000	9 752 360	9 752 360	9 752 360	9 752 360
Disp/dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	1 591 684	36 000	36 000	36 000	36 000	36 000
Bruk av bundne driftsfond	-2 424 202	-190 000	-290 000	-290 000	-290 000	-290 000
Avsetninger til disposisjonsfond	11 096 479	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	-2 800 000	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	10 263 961	-2 954 000	-254 000	-254 000	-254 000	-254 000
FREMFØRT TIL INNDEKN. I SENERE ÅR	20	0	9 498 360	9 498 360	9 498 360	9 498 360

5.b.1. De enkelte tiltakene og tiltak for å balansere budsjettet:

Kommunestyret er i henhold til kommuneloven pålagt å legge fram et en økonomiplan som er i balanse alle årene. Som tabellen over viser er det ubalanse mellom inntektene og utgiftene i årene 2023-2026. Rådmannen foreslår derfor at tiltakene i pkt 5.b.1 innarbeides for å kunne gjenopprette driftsbalanse i 2023 til og med 2026. Konsekvenser at tiltakene på ansvarsområdene på ca 1 mill kr er ikke lagt fram i eget dokument til budsjettet.

	2023	2024	2025	2026
Mer-/mindreforbruk konsekvensj. budsjett	9 498 360	9 498 360	9 498 360	9 498 360
Totale driftskostnader fra investeringsbudsjett	0	0	0	0
Valgte driftstiltak	-9 498 360	-9 498 360	-9 498 360	-9 498 360
Mer-/mindreforbruk budsjettversjon	0	0	0	0
Valgte tiltak				
Oppvekst, livsutfoldelse og kultur	0	0	0	0
Velkomstklasse (Balanse.Finansiert med statlig tilskudd)	0	0	0	0
Helse, pleie og omsorg	-333 167	-333 167	-333 167	-333 167
Folkehelsekoordinator	-333 167	-333 167	-333 167	-333 167
Verdensarv, natur og kulturarv	300 000	300 000	300 000	300 000
Fellesrådet. Økt bevilgning lønn og drift	300 000	300 000	300 000	300 000
Fellesutgifter og finanser	-8 729 828	-8 729 828	-8 729 828	-8 729 828
Avdrag (avskrivningstid)	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Finans. Disposisjonsfond. K.styret 2022	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Finans. Disposisjonsfond 2022	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000
Finans. Disposisjonsfond 2023	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Finans. Rammetilskudd/Skjønnsmidler 2022	-2 650 000	-2 650 000	-2 650 000	-2 650 000
Havbruksfond	-2 079 828	-2 079 828	-2 079 828	-2 079 828
Økt aksjeutbytte	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
Sentraladministrasjon	-735 365	-735 365	-735 365	-735 365
Sentraladm. Prosjekt reiseliv	-735 365	-735 365	-735 365	-735 365
Tiltak som ikke er valgt i denne budsjettversjonen				
Helse, pleie og omsorg	0	0	0	0
Dagaktivitetstilbud	230 085	230 085	230 085	230 085
Dekontaminator (instrumentvaskemaskin) laboratoriet	85 000	0	0	0
Hjertestarter med tilleggsfunksjoner	100 000	0	0	0
Møbler venterom	50 000	0	0	0
Styrking Nordstuå	533 067	533 067	533 067	533 067
Velferdsteknologi	75 000	0	0	0
Øke lederressurs hjemmetj fra 60 til 100%	279 860	279 860	279 860	279 860

6. Investeringer

Nye investeringer vil alltid medføre driftskonsekvenser i form av økte rente- og avdragsutgifter. For å skape rom for driftskonsekvensene av nye investeringer må i de aller fleste tilfeller det eksisterende driftsnivået reduseres. Ut fra dette vil det være særdeles viktig å vurdere nødvendigheten av hver ny investering før den vedtas. Med bakgrunn i en slik vurdering mener kommunedirektøren at det er viktig at investeringene direkte bidrar til lavere driftsutgifter. Investeringsprosjekter ihht bevilgningsoversikt investering:

	2023	2024	2025	2026
Netto investering i konsekvensjustert budsjett	0	0	0	0
Sum finansieringsbehov nye tiltak	20 140 000	4 350 000	6 350 000	3 250 000
Sum fond	-2 180 000	0	0	0
Sum overført fra drift	0	0	0	0
Sum lån	-11 460 000	-3 650 000	-5 650 000	-2 150 000
Sum tilskudd	-900 000	-100 000	-100 000	-500 000
Sum annet	-5 600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Netto finansiering nye tiltak	0	0	0	0
Valgte tiltak				
<i>Brannstasjon 2020 2021 2022</i>	<i>4 600 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Friluftsområder. 2020 2021 2022</i>	<i>200 000</i>	<i>200 000</i>	<i>200 000</i>	<i>200 000</i>
<i>Fryserom VOS 2020 2021 2022</i>	<i>300 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Asfaltering kommunale veier</i>	<i>1 000 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Avdrag Helgelandskraft 2020 2021 2022</i>	<i>100 000</i>	<i>100 000</i>	<i>100 000</i>	<i>100 000</i>
<i>Brann. Tankbil 2020 2021 2022</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>4 000 000</i>	<i>0</i>
<i>Brannvesen. Ny båt 2020 2021 2022</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1 100 000</i>
<i>Gardsøy. Hus mannskap hurtigbåt 2021 2022</i>	<i>1 500 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Gardsøy. Servicebygg 2021 2022</i>	<i>0</i>	<i>1 500 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Grøntanlegg - robotklippere</i>	<i>200 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>IKT 2020 2021 2022</i>	<i>200 000</i>	<i>200 000</i>	<i>200 000</i>	<i>200 000</i>
<i>Kaier. Ylvingen</i>	<i>130 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>KLP. Egenkapitalinskudd 2020 2021 2022</i>	<i>500 000</i>	<i>500 000</i>	<i>500 000</i>	<i>500 000</i>
<i>Kommunale boliger 2021 2022</i>	<i>1 000 000</i>	<i>1 000 000</i>	<i>1 000 000</i>	<i>1 000 000</i>
<i>Nærmiljøanlegg (KDP) 2020 2021 2022</i>	<i>700 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Oppmåling - GPS</i>	<i>260 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Pleie og omsorg. Ny bil</i>	<i>500 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Prestegården 2020 2021 2022</i>	<i>1 500 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Rørøy. Boligtomter 2020 2021 2022</i>	<i>5 000 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Samfunnshus. Sal og scene 2022</i>	<i>200 000</i>	<i>200 000</i>	<i>200 000</i>	<i>0</i>
<i>Uteområde VBU og barnehage 2020 2021 2022</i>	<i>200 000</i>	<i>150 000</i>	<i>150 000</i>	<i>150 000</i>
<i>VBU - fasader</i>	<i>500 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

	2023	2024	2025	2026
VBU - hovedentre	400 000	0	0	0
VBU - låssystem	200 000	0	0	0
VBU - Samfunnshus	300 000	0	0	0
VBU - sikring skifertak	200 000	200 000	0	0
VOS - Brannalarm	250 000	0	0	0
VOS - Nytt sikringsskap FA-01	100 000	0	0	0
VOS - vedlikehold bygg	100 000	300 000	0	0

7. Helse, miljø og sikkerhet

Vega kommune har arbeidet med arbeidsmiljøet med sikte på reduksjon av sykefraværet. Arbeidet har vært gjennomført i samarbeid med Sør-Helgeland bedriftshelsetjeneste, NAV og IA (Inkluderende arbeidsliv). Alle ansatte i kommunen er nå medlemmer av bedriftshelsetjenesten. Rapportene etter bedriftsundersøkelsene skal legges fram for Arbeidsmiljøutvalget (AMU).

Kommunen bruker datasystem/verktøy for HMS (Compilo).

Kommunen må fortsatt prioritere dette arbeidet i årene framover, og sette inn tiltak der det er nødvendig.

Vedlegg

1. Tallbudsjettet for 2023 - 2026

2. Oversikt over tiltak som ikke er lagt inn i økonomiplanen

3. Konsekvensjusteringer i driften (ikke vedlagt)

Konsekvensjusteringer er korrigering for endrede forutsetninger i driftsrammen når tjenestenivået skal være det samme som året før. Endringer i tjenestenivået kommer som "Nye tiltak".

Korrigerte endringer er for eksempel; lønnsoppgjør, redusert arbeidsgiveravgift, prisendring på inngåtte avtaler, nye større brukersaker, lokale vedtak etc.

Dette er lagt inn som endring til "basisbudsjettet" 2023, og framgår i arbeidsdokumentene til budsjettet. Det er ikke lagt ved dette dokumentet.